

lægge det, at det, idetmindste efter min Overbeviisning og af de Grunde, jeg allerede har berørt, er overflødig ved en saadan Bestemmelse at virke, hvad man vil virke, thi det fremgaaer med Nødvendighed af Forholdene selv, hvad angaaer de Gaarde, som ere bortfæstede, at Fæsteren har en i selve Retsforholdets Bestaaffenhed hjemlet uimodsigelig Præcedens, som Forholdet giver ham, men som Loven ikke skal give ham ved saadanne Indskrænkninger, som de, hvorom her er Spørgsmaal. Det er en Selvfølge, at naar et Fæste for en Tid, hvis Længde man ikke kan vide, hviler paa en Gaard, er det et saadant Tryk paa Affættningen, at det kun kan virke til Fordeel netop for Fæsteren; han er netop den, som paa Grund af Forholdets Bestaaffenhed maa attraae at faae Gaarden, og Affættelsen til en Anden vil paa Grund af Fæstet være forbunden med Bænffelighed. Man behøver saaledes ikke at gaae til unaturlige Lovbestemmelser, hvorved man forrykker Retsforholdet, for at komme til et Resultat, som paa en naturlig Maade fremgaaer af selve det factiske Forhold, nemlig at Fæsterne vil have et Fortrin, som Ingen er istand til at kunne berøve ham. Ligefaa vist troer jeg, at man ogsaa vil tiltræde, hvad jeg gav mig den Frihed at yttre, at har det hidtil været Tilfældet, at Humanitet og Billighed have virket under Betragtningen af Fæsteforholdene paa disse Forhold, vil dog i Sandhed Humanitet og Billighed ikke udslættes derved, at man nu løser det fideicommissariske Baand, og de Besiddere, som under de nu bestaaende Forhold, naar de fik Bevillingen ihænde, ville handle i den Aand, som de hidtil bestaaende Forhold have fremkaldt, ville dog isandhed ogsaa handle i denne Aand, hvor Spørgsmaalet i Fremtiden bliver om at behandle deres Bønder, naar man gaaer ind paa at frigjøre dem for de Indskrænkninger, hvorom der hidtil har været Spørgsmaal. Nu kommer endelig dertil de Bestemmelser, som det høitærede Thing vil erindre, at Landstinget indbragte i Loven, og som gik ud paa særligt at begunstige Affættelserne til Fæsterne eller deres Nærmeste, nemlig deels Bestemmelserne om Procenterne og deels Bestemmelserne om visse Rettelser med

Hensyn til Betingelserne for Affættelserne og med Hensyn til Omkostningerne. Det er jo yderligere Foranstaltninger, som Lovgivningen, saaledes som den udgik fra Landstinget, da den forrige Gang her var under Behandling, havde optaget, og, naar man sammenligner dem med, hvad der følger af Forholdets Natur og Bestaaffenhed i og for sig, saa kan jeg ikke skjønne rettere, end at der ad forskjellige Veie er virket til det Maal, vi Alle maae vuste, det nemlig, at Bøndergaardene gaae over til — fremfor Alle — Fæsterne og deres Nærmestes Eie. Det er af disse forskellige Grunde, at jeg efter min bedste Overbeviisning har maattet deeltage i det Vædringsforslag, der er stillet til § 1.

Krabbe: For mit Vedkommende kunde jeg ikke have Saameget imod at stemme for den i Folkethinget vedtagne Forandring af § 1, fordi den slutter sig til de Bevillinger, Justitsministeriet i den seneste Tid har udstedt til Fideicommissbesiddere og Stamhuusbesiddere ved Salget af Bøndergods, og fordi Fideicommissbesidderne i Regelen ikke ville eller kunne sælge til Andre end Fæsteren. Paa den anden Side kan jeg imidlertid ikke nægte, at Ordet „Samtykke“ kan mistydes, idet der dertil kunde lægges en Anerkjendelse af, at Fæsterne vare eiendomsberettigede, hvorved Fæstegodssets Overgang til Selveiendom ved frivillige Overenskomster kunde vanffeliggjøres. Jeg er derfor traadt over til Majoriteten af Forslagsstillernes Mening. Men jeg kan dog, efterat jeg noie har overveiet denne Sag, ikke Andet end gjøre det ærede Thing opmærksom paa, at der vil opstaae en saadan Modsigelse imellem § 5 og § 1 (Ja!), naar man vedtager § 5, men derimod udelader den Bestemmelse, at Bøndergodset, forsaavidt Fæsterne ere i Live — forsaavidt det er bortfæstet — ikke maa sælges uden med Fæsterens Samtykke, at jeg neppe troer, at der er nogen Udset til, at man i Folkethinget vil gaae ind paa Loven, uden at foretage nogle væsentlige Forandringer med § 5; thi, naar man i Folkethinget er gaaet ud fra, at Fæsterens Stilling paa Grund af det fideicommissariske Baand er ganske anderledes sikret paa Fideicommissgodserne, og at Fæsterne der hensejler paa langt